

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (veliko vije?e)

13. lipnja 2017.(1)

„Zahtjev za prethodnu odluku – ?lanak 355. to?ka 3. UFEU-a – Status Gibraltara – ?lanak 56. UFEU-a – Sloboda pružanja usluga – Potpuno unutarnja situacija – Nedopuštenost”

U predmetu C-591/15

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju ?lanka 267. UFEU-a, koji je uputio High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Visoki sud (Engleska i Wales), Odjel Queen's Bench (Upravni sud), Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 21. rujna 2015., koju je Sud zaprimio 13. studenoga 2015., u postupku

The Queen, na zahtjev:

The Gibraltar Betting and Gaming Association Limited

protiv

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs,

Her Majesty's Treasury,

uz sudjelovanje:

Her Majesty's Government of Gibraltar,

SUD (veliko vije?e),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Tizzano, potpredsjednik, M. Ileši? (izvjestitelj), L. Bay Larsen i T. von Danwitz, predsjednici vije?a, J. Malenovský, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, C. Vajda, S. Rodin, F. Biltgen, i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimaju?i u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 4. listopada 2016.,

uzimaju?i u obzir o?itovanja koja su podnijeli:

- za The Gibraltar Betting and Gaming Association Limited, D. Rose, QC, J. Boyd, *barrister*, i L. J. Cass, *solicitor*,
- za Her Majesty's Government of Gibraltar, D. Pannick, QC, i M. Llamas, QC, te R. Mehta, *barrister*, koje je ovlastio F. Laurence, *solicitor*,

- za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Simmons, M. Holt i D. Robertson, u svojstvu agenata, uz asistenciju K. Beal, QC, J. Oliver i S. Wilkinson, *barristers*,
- za belgijsku vladu, L. Van den Broeck i M. Jacobs, u svojstvu agenata, uz asistenciju R. Verbeke i P. Vlaemminck, *advocaten*,
- za Šešku vladu, M. Smolek, T. Müller i J. Vlá?il, u svojstvu agenata,
- za Irsku, E. Creedon, A. Joyce i J. Quaney, u svojstvu agenata, uz asistenciju C. Power, SC , i C. Tolanda, *BL*,
- za španjolsku vladu, A. Sampol Pucurull i A. Rubio González, u svojstvu agenata,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo, A. Silva Coelho i P. de Sousa Inês, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, R. Lyal i W. Roels, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 19. sije?nja 2017.,

donosi sljede?u

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tuma?enje ?lanka 56. i ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a.

2 Zahtjev je podnesen u okviru spora izme?u The Gibraltar Betting and Gaming Association Limited (u dalnjem tekstu: GBGA) i Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Porezna i carinska uprava, Ujedinjena Kraljevina, u dalnjem tekstu: porezna uprava) i Her Majesty's Treasury (Državna riznica, Ujedinjena Kraljevina) povodom poreznog sustava kojim se utvr?uju porezi na igre na sre?u.

Pravni okvir

Me?unarodno pravo

3 Dio XI. Povelje Ujedinjenih naroda, potpisane u San Franciscu 26. lipnja 1945., naslovlijen „Deklaracija o nesamoupravnim podru?jima“ sadržava ?lanak 73. koji propisuje:

„?lanovi Ujedinjenih naroda koji su odgovorni ili preuzmu odgovornost za upravljanje podru?jima kojih pu?anstvo još nije postiglo punu mjeru samouprave priznaju na?elo da su interesi stanovnika tih podru?ja prvenstveni. Oni prihva?aju kao svetu dužnost obvezu da što je više mogu?e unapre?uju, unutar sustava me?unarodnog mira i sigurnosti uspostavljenog ovom Poveljom, blagostanje stanovnika tih podru?ja, te u tu svrhu:

[...]

e. da redovito dostavljaju, radi obavještavanja, a uz ograni?enja koja zahtijevaju sigurnost i ustavni obziri, glavnom tajniku statisti?ke i druge informacije tehni?keprirode koje se odnose na ekonomске, socijalne i prosvjetne prilike u podru?jima za koja su odgovorni, osim onih podru?ja na koja se odnose glave XII. i XIII.”

Status Gibraltara

4 Španjolski kralj ustupio je Gibraltar britanskoj kruni Utrechtskim sporazumom sklopljenim 13. srpnja 1713. kojim je okončan rat za španjolsko nasljeđe. Posljednja regenica Španjolska X. navedenog sporazuma navodi da će britanska kruna, bude li ikad imala namjeru ustupiti, prodati ili na bilo koji način otititi vlasništvo nad Gibraltaram, biti dužna dati pravo pravokupa španjolskoj kruni pred svim drugim zainteresiranim osobama.

5 Gibraltar je kolonija britanske krune. On nije dio Ujedinjene Kraljevine.

6 Sustav vladavine Gibraltara propisan je gibraltarskim Ustavom iz 2006. (Rješenje o Ustavu Gibraltara iz 2006.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2007. Na temelju tog rješenja, izvršnu vlast izvršava Guverner kojeg imenuje kraljica i, za određena unutarnja pitanja, Her Majesty's Government of Gibraltar (u dalnjem tekstu: vlada Gibraltara). Zakonodavnu vlast izvršavaju Kraljica i parlament Gibraltara, čije članove svake četiri godine izabire biračko tijelo Gibraltara. Gibraltar ima uspostavljene vlastite sudove. Protiv presuda najvišeg suda Gibraltara postoji mogućnost žalbe pred Judicial Committee of the Privy Council (Sudski odbor Kraljevskog vijeća).

7 U međunarodnom pravu, Gibraltar se nalazi na popisu nesamoupravnih područja u smislu članka 73. Povelje Ujedinjenih naroda.

8 U pravu Unije, Gibraltar je europsko područje za čije je vanjske odnose odgovorna država članica u smislu članka 355. točke 3. UFEU-a i na koje se primjenjuju odredbe Ugovorā. Međutim, Akt o uvjetima pristupanja Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske i o izmjenama Ugovorā (SL 1972., L 73, str. 14., u dalnjem tekstu: Akt o pristupanju iz 1972.) propisuje da se određeni dijelovi Ugovorā ne primjenjuju na Gibraltar.

9 Članak 28. Akta o pristupanju iz 1972. određuje:

„Akti institucija Zajednice koji se odnose na proizvode iz Priloga II. Ugovoru o EEZ-u i na proizvode koji prilikom uvoza u Zajednicu podliježu posebnim pravilima zbog provedbe zajedničke poljoprivredne politike, kao i akti o usklađivanju zakonodavstva država članica u pogledu poreza na promet, ne primjenjuju se na Gibraltar osim ako Vijeće, odlučujući jednoglasno, na prijedlog Komisije predvidi drugič.“ [neslužbeni prijevod]

10 Na temelju članka 29. Ugovora o pristupanju iz 1972., u vezi s njegovim Prilogom I. dijelom I. točkom 4., Gibraltar je isključen iz carinskog područja Unije.

Pravo Ujedinjene Kraljevine

11 U Ujedinjenoj Kraljevini postoji sedam poreza na igre na sreću. Porezni sustav, uspostavljen poglavljima 1. do 4. trećeg dijela Finance Acta 2014 (Zakon o financijama iz 2014., u dalnjem tekstu: FA 2014), kao i prilozima 27. do 29. tom zakonu, odnosi se na tri predmetna poreza u glavnom postupku - odnosno na opći porez na klađenje, osim poreza na oklade na raspon, na porez na klađenje fiksnim ulozima i na porez na igre na sreću na daljinu - te u njihovu pogledu utvrđuje, prema sudu koji je uputio zahtjev, sustav oporezivanja ovisno o „mjestu potrošnje“.

12 U svojoj odluci kojom upućuje prethodno pitanje, sud koji je uputio zahtjev iznosi, primjerice, odredbe o porezu na igre na sreću na daljinu, predviđene u poglaviju 3. trećeg dijela FA-a 2014.

13 Odjeljak 154. FA-a 2014 definira „igranje igara na sre?u na daljinu” kao igranje igara na sre?u u kojem osoba sudjeluje putem interneta, telefona, televizije, radija ili bilo koje druge vrste elektroni?ke ili druge komunikacijske tehnologije.

14 Odjeljak 155. stavak 1. FA-a 2014 propisuje da se trošarina, pod nazivom „porez na igre na sre?u na daljinu”, napla?uje na „sudjelovanje poreznog obveznika u igram na sre?u na daljinu dogovorenno izme?u te i druge osobe (pružatelj usluga igara na sre?u)”.

15 Pojam „porezni obveznik” definiran je u odjeljku 155. stavku 2. FA-a 2014 tako da me?u ostalim zna?i „pojedinac koji uobi?ajeno boravi u Ujedinjenoj Kraljevini” („osoba u UK-u”). Odjeljkom 186. ?lankom 1. FA-a 2014, „osoba u Ujedinjenoj Kraljevini” definirana je kao „pojedinac koji uobi?ajeno boravi u Ujedinjenoj Kraljevini” ili kao „pravna osoba koja je zakonito osnovana u Ujedinjenoj Kraljevini”.

16 Prema odjeljku 155. stavku 3. FA 2014, porez u igram na sre?u na daljinu iznosi 15 % „dobiti pružatelja usluga” igara na sre?u na daljinu u odre?enom obra?unskom razdoblju.

17 Odjeljak 157. FA-a 2014 utvr?uje pojam „dobiti pružatelja usluga igara” u podru?ju obi?nih igara tako da, u svrhu njihova izra?una valja uzeti ukupna pla?anja iz igara ispla?ena pružatelju tijekom predmetnog obra?unskog razdoblja kad je rije? o obi?nim igram, i odbiti iznos troškova koje je pružatelj imao tijekom tog razdoblja za nagrade dodijeljene u okviru tih igara.

Glavni postupak i prethodna pitanja

18 GBGA je udruženje poduzetnika ?iji su ?lanovi uglavnom pružatelji usluga igara na sre?u s poslovnim nastanom u Gibraltaru koji pružaju usluge igara na sre?u na daljinu klijentima u Ujedinjenoj Kraljevini i drugdje.

19 Dana 17. srpnja 2014. u Ujedinjenoj Kraljevini na snagu je stupio porezni sustav koji se odnosi na odre?ene poreze na igre na sre?u odre?en u FA-u 2014 i upotpunjeno obavijestima i smjernicama koje je donijela Porezna i carinska uprava (u dalnjem tekstu: novi porezni sustav).

20 GBGA je pred sudom koji je podnio zahtjev podnio tužbu radi nadzora zakonitosti novog poreznog sustava u pogledu prava Unije. On u tom kontekstu iznosi da su porezi na temelju tog sustava ekstrateritorijalni, da su prepreka slobodi pružanja usluga i da diskriminiraju pružatelje usluga s poslovnim nastanom izvan Ujedinjene Kraljevine. Osim toga, takvi porezi ne mogu biti opravdani ciljevima, u bitnome gospodarskima, koje je istaknula Ujedinjena Kraljevina. Posljedi?no tomu, novi porezni sustav neuskla?en je s ?lankom 56. UFEU-a.

21 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu pojašnjava da su na temelju sustava oporezivanja igara na sre?u na daljinu koji se primjenjivao prije stupanja na snagu novog poreznog sustava, pružatelji usluga igara na sre?u na daljinu s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini pla?ali porez po stopi od 15 % na svoju bruto dobit, bez obzira na mjesto boravišta njihovih klijenata, s obzirom na to da se taj porez temeljio na na?elu „mjesta pružanja usluga”. Pružatelji usluga igara na sre?u na daljinu s poslovnim nastanom u Gibraltaru ili drugdje izvan Ujedinjene Kraljevine nisu pla?ali u Ujedinjenoj Kraljevini nikakav porez na usluge igara na sre?u na daljinu koje su pružali osobama s uobi?ajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini.

22 Taj sud navodi da je jedan od glavnih ciljeva novog poreznog sustava, koji se temelji na na?elu „mjesta potrošnje”, izmijeniti oporezivanje igara na sre?u tako da pružatelji usluga takvih igara klijentima u Ujedinjenoj Kraljevini, bez obzira na mjesto svojeg poslovnog nastana, ispla?uju u državnu riznicu Ujedinjene Kraljevine porez na takve usluge, ?ija stopa iznosi 15 % od dobiti

pružatelja, kako su definirani u FA-u 2014, tijekom predmetne poslovne godine.

23 Zbog tih novih poreza - osobito poreza na igre na sre?u na daljinu na koji se poziva sud koji je uputio zahtjev u svojoj odluci i koji se bez razlike primjenjuje na sve gospodarske subjekte koji svoje usluge igara na sre?u na daljinu pružaju osobama s uobi?ajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini - pružatelji usluga takvih igara s poslovnim nastanom u Gibraltaru, poput ?lanova GBGA-e, ne mogu, prema sudu koji je uputio zahtjev, više pružati svoje usluge na tržištu igara na sre?u Ujedinjene Kraljevine a da ne pla?aju nikakav porez u toj državi ?lanici.

24 S obzirom na ta razmatranja, sud koji je uputio zahtjev ocjenjuje da je bitno razjasniti ustavni status Gibraltara u pravu Unije i, konkretnije, pitanje mogu li se gospodarski subjekti, s poslovnim nastanom u Gibraltaru, poput ?lanova GBGA, pozivati na pravo Unije protiv propisa koji je donijela Ujedinjena Kraljevina uspostavljaju?i novi porezni sustav i, ako je odgovor potvrđan, krši li takav propis zahtjeve ?lanka 56. UFEU-a.

25 U tim okolnostima, High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Visoki sud (Engleska i Wales), Odjel Queen's Bench (Upravni sud), Ujedinjena Kraljevina) odlu?io je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljede?a prethodna pitanja:

„1. Za potrebe ?lanka 56. UFEU-a i s obzirom na ustavne odnose izme?u Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine:

(a) treba li Gibraltar i Ujedinjenu Kraljevinu smatrati dijelom jedne države ?lanice za potrebe prava Unije [...] tako da se ?lanak 56. UFEU-a ne primjenjuje, osim u mjeri u kojoj se može primjeniti na unutarnju mjeru?

Podredno,

(b) s obzirom na ?lanak 355. stavak 3. UFEU-a, ima li Gibraltar ustavni položaj podru?ja razli?itog od Ujedinjene Kraljevine unutar Unije [...] tako da se pružanje usluga izme?u Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine treba smatrati trgovinom unutar Unije za potrebe ?lanka 56. UFEU-a?

Podredno,

(c) treba li Gibraltar smatrati tre?om zemljom ili podru?jem s u?inkom da se pravo Unije [...] primjenjuje samo na trgovinu izme?u Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine u okolnostima u kojima se to pravo primjenjuje izme?u države ?lanice i države ne?lanice?

Podredno,

(d) treba li prema ustavnom odnosu izme?u Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine postupati na neki drugi na?in za potrebe ?lanka 56. UFEU-a?

2. Predstavljaju li nacionalne mjere oporezivanja s obilježjima poput onih u novom poreznom sustavu ograni?enje slobode pružanja usluga za potrebe ?lanka 56. UFEU-a?

3. Ako je tako, predstavljaju li ciljevi, za koje je sud koji je uputio zahtjev utvrdio da ih doma?e mjere, poput novog poreznog sustava, slijede, legitimne ciljeve kojima se može opravdati ograni?enje prava na slobodu pružanja usluga prema ?lanku 56. UFEU-a?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

26 Svojim prvim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li ?lanak 355. to?ku 3. UFEU-a, u vezi s ?lankom 56. UFEU-a, tuma?iti na na?in da pružanje usluga gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Gibraltaru osobama s uobi?ajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini, s obzirom na pravo Unije, predstavlja situaciju u kojoj su svi elementi ograni?eni na jednu državu ?lanicu.

27 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, najprije valja podsjetiti da se pravo Unije primjenjuje na države ?lanice na temelju ?lanka 52. stavka 1. UEU-a. ?lanak 52. stavak 2. UEU-a navodi da je teritorijalno podru?je primjene Ugovorâ detaljno ure?eno u ?lanku 355. UFEU-a.

28 Na temelju ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a, odredbe Ugovorâ primjenjuju se na europska podru?ja za ?ije je vanjske odnose odgovorna država ?lanica.

29 U tom pogledu, valja navesti da je Gibraltar europsko podru?je za ?ije je vanjske odnose odgovorna država ?lanica, odnosno Ujedinjena Kraljevina, i da se pravo Unije primjenjuje na to podru?je na temelju ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a (vidjeti, u tom smislu, presude od 23. rujna 2003., Komisija/Ujedinjena Kraljevina, C-30/01, EU:C:2003:489, t. 47. i od 12. rujna 2006., Španjolska/Ujedinjena Kraljevina, C-145/04, EU:C:2006:543, t. 19.).

30 Odstupanjem od ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a, na Gibraltar se, na temelju Akta o pristupanja iz 1972., ne primjenjuju akti Unije u odre?enim podru?jima prava Unije, s obzirom na to da su ta isklju?enja uspostavljena uzimaju?i u obzir poseban pravni položaj i osobito status slobodne luke tog podru?ja (vidjeti, u tom pogledu, presudu od 21. srpnja 2005., Komisija/Ujedinjena Kraljevina, C-349/03, EU:C:2005:488, t. 41.). Navedena isklju?enja ipak se ne odnose na slobodu pružanja usluga iz ?lanka 56. UFEU-a.

31 Iz prethodno navedenog proizlazi da se ?lanak 56. UFEU-a, na temelju ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a, primjenjuje na Gibraltar.

32 Potom valja podsjetiti da ?lanak 56. UFEU-a zabranjuje ograni?enja slobode pružanja usluga unutar Unije u odnosu na državljane država ?lanica s poslovnim nastanom u državi ?lanici koja nije država osobe kojoj su usluge namijenjene.

33 S druge strane, prema ustaljenoj sudskoj praksi, odredbe Ugovora o FEU-u u podru?ju slobode pružanja usluga ne primjenjuju se u situaciji u kojoj se svi elementi ograni?avaju na unutarnja pitanja jedne države ?lanice.

34 U tim okolnostima, valja razmotriti je li pružanje usluga gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Gibraltaru osobama s uobi?ajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini, s obzirom na pravo Unije, situacija u kojoj se svi elementi ograni?avaju na unutarnja pitanja jedne države ?lanice.

35 U tom pogledu Sud je ve? utvrdio, kao što su to navele sve zainteresirane osobe, da Gibraltar nije dio Ujedinjene Kraljevine (vidjeti u tom smislu presude od 23. rujna 2003., Komisija/Ujedinjena Kraljevina, C-30/01, EU:C:2003:489, t. 47. i od 12. rujna 2006., Španjolska/Ujedinjena Kraljevina, C-145/04, EU:C:2006:543, t. 15.).

36 Ta okolnost ipak ne može biti odlu?uju?a pri utvr?ivanju treba li dva podru?ja, u svrhu primjenjivosti odredaba o temeljnim slobodama, smatrati jednom državom ?lanicom. Naime, Sud je ve? presudio, u to?ki 54. presude od 8. studenoga 2005., Jersey Produce Marketing Organisation (C-293/02, EU:C:2005:664), da u svrhu primjene ?lanaka 23., 25., 28. i 29. UEZ-a,

Kanalske otoke, me?u kojima otok Jersey, otok Man i Ujedinjenu Kraljevinu, treba smatrati jednom državom ?lanicom unato? okolnosti da ti otoci nisu dio Ujedinjene Kraljevine.

37 Kako bi došao do tog zaklju?ka, Sud se, nakon što je podsjetio da je Ujedinjena Kraljevina odgovorna za vanjske odnose Jerseyja, oslonio me?u ostalim na okolnost da se, prema ?lanku 1. stavku 1. Protokola br. 3. o Kanalskim otocima i otoku Manu, priloženom tom Aktu o pristupanju iz 1972., propis Unije u carinskom podru?ju i podru?ju koli?inskih ograni?enja primjenjuje na Kanalske otoke i otok Man „pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu”, kao i na nepostojanje elemenata o statusu tih otoka na temelju kojih bi se moglo utvrditi da su odnosi izme?u njih i Ujedinjene Kraljevine sli?ni onima koji postoje izme?u država ?lanica (vidjeti, u tom pogledu, presudu od 8. studenoga 2005., Jersey Produce Marketing Organisation, C-293/02, EU:C:2005:664, t. 43., 45. i 46.).

38 Kad je rije?, kao prvo, o uvjetima pod kojima se ?lanak 56. UFEU-a primjenjuje na Gibraltar, to?no je da ?lanak 355. to?ka 3. UFEU-a ne precizira da se taj ?lanak 56. primjenjuje na Gibraltar „pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu”.

39 Me?utim, valja podsjetiti da ?lanak 355. to?ka 3. UFEU-a proširuje primjenjivost odredbi prava Unije na podru?je Gibraltara, uz iznimku isklju?enjâ izri?ito predvi?enih Aktom o pristupanju iz 1972. koja se ipak ne odnose na slobodu pružanja usluga.

40 Nadalje, u tom pogledu nije relevantna ?injenica, na koju se poziva vlada Gibraltara, da se ?lanak 56. primjenjuje na Gibraltar na temelju ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a i na Ujedinjenu Kraljevinu na temelju ?lanka 52. stavka 1. UEU-a. Naime, u sli?nim okolnostima, ?injenica da se propis Unije u carinskom podru?ju i podru?ju koli?inskih ograni?enja, primjenjuje na Kanalske otoke i otok Man na temelju ?lanka 1. stavka 1. Protokola br. 3. Priloga Aktu o pristupanju iz 1972. i na Ujedinjenu Kraljevinu na temelju ?lanka 52. stavka 1. UEU-a, nije sprije?ila Sud da zaklju?i da, u svrhu primjene tog propisa, te otoke i Ujedinjenu Kraljevinu treba smatrati jednom državom ?lanicom (presuda od 8. studenoga 2005., Jersey Produce Marketing Organisation, C-293/02, EU:C:2005:664, t. 54.).

41 Na drugom mjestu, ne postoje drugi elementi na temelju kojih bi se veze izme?u Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine, u svrhu ?lanka 56. UFEU-a, mogle smatrati sli?nim onima koje postoje izme?u dviju država ?lanica.

42 Izjedna?avanje trgovine izme?u Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine s trgovinom izme?u država ?lanica zna?ilo bi nijekanje povezanosti priznate u ?lanku 355. to?ki 3. UFEU-a, izme?u tog podru?ja i te države ?lanice. U tom je pogledu nesporno da je Ujedinjena Kraljevina na temelju Ugovora preuzela obveze prema drugim državama ?lanicama kad je rije? o primjeni i prijenosu prava Unije na podru?je Gibraltara (vidjeti, u tom pogledu, presude od 23. rujna 2003., Komisija/Ujedinjena Kraljevina, C-30/01, EU:C:2003:489, t. 1. i 47. i od 21. srpnja 2005., Komisija/Ujedinjena Kraljevina, C-349/03, EU:C:2005:488, t. 56.), kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u to?ki 37. svojeg mišljenja.

43 Iz toga slijedi da je pružanje usluga gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Gibraltaru osobama s uobi?ajenim boravištem ili s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini, s obzirom na pravo Unije, situacija u kojoj su svi elementi ograni?eni na jednu državu ?lanicu.

44 To tuma?enje nije dovedeno u pitanje argumentom vlade Gibraltara prema kojem bi takav zaklju?ak ugrozio cilj osiguranja funkciranja unutarnjeg tržišta iz ?lanka 26. UFEU-a, kao i cilj koji se odnosi na uklju?ivanje Gibraltara u to tržište, a koji se prema toj vlasti nastoji posti?i ?lankom 355. to?kom 3. UFEU-a.

45 U tom pogledu valja navesti da, prema samom svojem tekstu, ?lanak 26. stavak 2. UFEU-a predvi?a da unutarnje tržište obuhva?a podru?je bez unutarnjih granica na kojem se slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala osigurava u skladu s odredbama Ugovorâ, pri ?emu ?lanak 56. UFEU-a predstavlja takvu odredbu kad je rije? o slobodi pružanja usluga.

46 Me?utim, kao što je to navedeno u to?kama 32. i 33. ove presude, primjenjivost ?lanka 56. UFEU-a na predmetnu situaciju zahtijeva postojanje stranog elementa.

47 Tuma?enje izneseno u to?ki 43. ove presude ni u kojem slu?aju ne dovodi do neprimjenjivosti ?lanka 56. UFEU-a na podru?je Gibraltara, kao što to navodi vlada Gibraltara. Ta je odredba zapravo ostaje u potpunosti primjenjiva na navedeno podru?je pod istim uvjetima, uklju?uju?i onaj koji se odnosi na zahtjev postojanja stranog elementa, poput uvjeta predvi?enih za cijelo podru?je Unije na koje se primjenjuje.

48 Utvr?enja u vezi sa statusom Gibraltara na temelju nacionalnog ustavnog prava ili na temelju me?unarodnog prava ne dovode u pitanje to tuma?enje.

49 Kad je rije?, na prvome mjestu, o statusu Gibraltara na temelju nacionalnog ustavnog prava, gibraltarska vlada navodi, pozivaju?i se na presudu od 10. listopada 1978., Hansen & Balle (148/77, EU:C:1978:173), da status tog podru?ja u pravu Unije treba utvrditi osobito na temelju njegova statusa u nacionalnom pravu.

50 U tom pogledu, valja navesti da utvr?enje Suda, navedeno u to?ki 10. spomenute presude, prema kojem je status francuskih prekomorskih podru?ja definiran, kao prvo, pozivanjem na francuski Ustav, koji odre?uje da su ta podru?ja integralni dio Francuske Republike, treba razumjeti u tom kontekstu, jer se odnosi na tuma?enje ?lanka 227. stavka 1. Ugovora o EEZ-u prema kojem se taj Ugovor primjenjuje na cijelu „Francusku Republiku” (vidjeti u tom smislu presudu od 10. listopada 1978., Hansen & Balle, 148/77, EU:C:1978:173, t. 9.). Tim pojašnjnjem Sud može samo potvrditi da su navedena podu?ja dio navedene države ?lanice i da se pravo Unije nakon isteka roka od dvije godine predvi?enog u stavku 2. navedenog ?lanka 227., automatski primjenjuje na ta podru?ja time što su ona integralni dio te države ?lanice (vidjeti, u tom pogledu, presudu od 10. listopada 1978., Hansen & Balle, 148/77, EU:C:1978:173, t. 10.).

51 Me?utim, kao što to proizlazi iz to?ke 31. ove presude, pravo Unije primjenjuje se na Gibraltar ne zato što je on dio Ujedinjene Kraljevine, ve? na temelju ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a.

52 Na drugome mjestu, kad je rije? o statusu Gibraltara u me?unarodnom pravu, nesporno je da se on nalazi na popisu nesamoupravnih podru?ja u smislu ?lanka 73. Povelje Ujedinjenih naroda.

53 U tom pogledu, vlada Gibraltara navodi da bi tuma?enje poput onog u to?ki 43. ove presude ugrozilo status tog podru?ja u me?unarodnom pravu i, me?u ostalim, povrijedilo Rezoluciju 2625 (XXV) od 24. listopada 1972. koju je donijela Op?a skupština Ujedinjenih naroda, a prema kojoj podru?je kolonije ima odvojen i razli?it status u odnosu na status podru?ja države koja njime upravlja.

54 Me?utim, navedeno tuma?enje ?lanka 355. to?ke 3. UFEU-a, u vezi s ?lankom 56. UFEU-a, nema nikakva utjecaja na status podru?ja Gibraltara na temelju me?unarodnog prava jer se njime samo pojašnjava da - u mjeri u kojoj se pravo Unije primjenjuje na to podru?je kao europsko podru?je za ?ije je vanjske odnose odgovorna jedna država ?lanica, naime Ujedinjena Kraljevina, pružanje usluga gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Gibraltaru osobama s uobi?ajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini, s obzirom na pravo Unije,

predstavlja situaciju u kojoj se svi elementi ograničavaju na unutrašnjost jedine države ?lanice. To tumačenje ne može se dakle shvatiti na način da ugrožava odvojen i različit status Gibraltara.

55 S tim u vezi valja dodati da je sud koji je uputio zahtjev samo naveo da se novi porezni sustav o kojem je riječ u glavnom postupku jednak primjenjuje na državljane predmetne države ?lanice i državljane drugih država ?lanica, a da pritom nije naveo druge konkretnе elemente na temelju kojih je moguće utvrditi povezanost predmeta glavnog postupka i ?lanka 56. UFEU-a, protivno zahtjevima ?lanka 94. Poslovnika Suda (vidjeti, u tom pogledu, presudu od 15. studenoga 2016., Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, t. 55.).

56 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da na prvo pitanje valja odgovoriti tako da ?lanak 355. točku 3. UFEU-a treba tumačiti na način da je pružanje usluga gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Gibraltaru osobama s uobičajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini situacija u kojoj su svi elementi ograničeni na jednu državu ?lanicu.

Drugo i treće pitanje

57 S obzirom na odgovor na prvo pitanje, na drugo i treće pitanje ne treba odgovoriti.

Troškovi

58 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluci o troškovima postupka. Troškovi podnošenja otkovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknaju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

?lanak 355. točku 3. UFEU-a u vezi s ?lankom 56. UFEU-a, treba tumačiti na način da je pružanje usluga gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Gibraltaru osobama s uobičajenim boravištem ili poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini situacija u kojoj su svi elementi ograničeni na jednu državu ?lanicu.

Potpisi

1 Jezik postupka: engleski